

Ismeretes, hogy a dokumentációkban rejlő hatalmas érték "kibányászása" az egyénektől függ. Sokszor a szűk határidők közé szorított tervek nem engedik meg a dokumentációkban való elmélyülést. A másik akadályozó tényező a nyelvi nehézségekben rejlik. És mivel ez országosan így van, központi szervezetek állnak rendelkezésre. Természetesen nem olyan mértékben, mint a Szovjetunióban, ahol az "Ekszpessz Informacija" című kiadványokban minden érdekesebbnek látszó külföldi anyagot leközölnék, és így a témával foglalkozók külön megrendelés nélkül orosz nyelven tanulmányozhatják a külföldi eredményeket. Nálunk az egyes dokumentációs központok és a trösztünkben is működő dokumentációs szervezet figyelem-felkeltő módon, röviden adnak információt a megjelent szakcikkekről és könyvekről.

Az üzemekben azok, akik a fejlesztés valamilyen területén dolgoznak, ezeket is nagy segítségnek tartják, azonban a fordítások vontatottsága miatt még egyelőre kevésbé használják, mint kellene. Megmutatkozik ez abban is, hogy az üzemekben felhasznált anyagok a német és a magyar kiadványokból kerülnek ki legnagyobb százalékban, mivel az idegen nyelvek közül a németet bírják legtöbben.

Amikor erről a kérdésről beszélek, elsősorban a Csepeli Szerszámgépgyárról tudok adatokat szolgáltatni. A gépgyárban a tervező iroda, a technológiai osztály, a gyártmánykutató csoport és a technológiai kutató csoport használ legnagyobb mértékben dokumentációs szolgáltatásokat és kiadványokat.

Vannak olyan dokumentációk, amelyek végleges konstrukció-kialakításhoz adnak adatokat, pl. a múlt év januárjában megjelent "Gép" című magyar folyóirat adta meg a lökést arra, hogy a kézi és géphajtású körasztalnál eddigi problémáinkat drótpályás golyócsapággy alkalmazásával oldjuk meg. Az ilyen rendszerű csapággyazás már regén izgatta a tervezőket, de a Gép cikke - amely ugyan a Technische Rundschau egyik régebbi közleményéből származott - pontos adatokat nyújtott a tervezéshez és a technológiához.

A gépgyár ujabban gépsorok gyártására is berendezkedett. Súlyos probléma a pontos és folyamatos méretellenőrzés. Wiemer: Pneumatische Längenmessung című könyvéből vett adatok alapján kidolgozásra került egy pneumatikus méretellenőrző rendszer, amelyet a kész darabok összes méreteinek egyidejű mérésére készítenek.

Ugyancsak irodalmi adatok alapján indítottunk el egy kísérlet-sorozatot a Vaskutató Intézetben az elektromágneses lemezes tengelykap-

^{x/} Részlet a Csepel Vas- és Fémművek Tröszt Központi Műszaki Könyvtára által 1960. X.10-16. között megrendezett "Csepeli Dokumentációs Napok" alkalmából elhangzott beszédek gyűjteményéből. p. 19-23.

osolók vonalán.

A VDI című folyóirat is több eredményes munkához adott már segítséget. Ugyancsak a másolás problémáinak tisztázásához az ugynevezett PID szabványozást dolgoztuk ki, amelyhez az induktív tapintó által indukált áramerősítő berendezést az ugyanabban a folyóiratban megjelent Szokolov és Wagner cikkekből állítottuk össze. Jellemző, hogy Szokolovnak, akinek jól ismerjük munkáit, nem orosz, hanem német nyelvű cikkét használtuk fel. Ezen a területen a magyar irodalom Tarnay: Elektroncsöves kapcsolások című könyvével is segítséget adott.

A másoláshoz kísérletképpen elkészített induktív tapintó megtervezéséhez a Maschinenbau Technik 1960. évi első száma segített.

Az Országos Műszaki Könyvtár bibliográfiája is sok cikkre hívta fel figyelmünket. Ebből az anyagból vettük ki a rádióizotópos éltartóság vizsgálat-módszerét.

Számos technológiai fejlesztés alapötlete származik a hozzánk eljuttatott dokumentációkból, és nyugodtan állithatjuk, hogy mindig nagyobb mértékben. Jelenleg is folyamatban vannak munkák, amelyekhez dokumentációkat használunk. Pl. a Werkstattstechnik 1959. 3. számában megjelent egy rendszerező cikk az egységfejek főmérteiről. E cikk jelentősége abban mutatkozik meg, hogy az amerikai és nyugat-német tapasztalatokat összegezve megállapították a legideálisabb méreteket ezen a területen. Gyárunk a nemzetközi szabványosításra ajánlott adatokat átvette, és ma már KGST javaslatként szerepel.

Sokszor jelent segítséget egy dokumentáció olyan szempontból is, hogy a megjelent hirdetés vagy cikk alapján bizonyos irányba terelődik a konstrukció. Így a Metallworkingból szerzett értesülés után tértünk rá az elektropneumatikus szerkezetek konstruálására, illetve szerzünk be elektropneumatikus elemeket.

Jelentősnek nevezhető újdonságnak számít a műgyantával történő öntvényjavítások kérdése. A Műanyagipari Kutató Intézet segítségével került kidolgozásra az öntvényjavításnak ez a módszere.

A molibdén-diszulfidról mint kenőanyagról először az irodalomból értesültünk. Dokumentációk alapján alkalmazzuk, sajnos ma még külföldről beszerzett anyagokkal. A molibdén-diszulfidról azóta a Műszaki Élet-ben is jelent meg cikk, így szélesebb propagandát is kapott.

Lajtai István

-.--.-.-